

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Відділення професійної освіти і освіти дорослих
Комітет педагогічних наук Польської академії наук
Наукове товариство «Польща-Україна»
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди
Академія спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської у Варшаві
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Мала академія наук України
Кафедра ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта ХХІ століття»

ОСВІТА ДЛЯ МИРУ

EDUKACJA DLA POKOJU

Збірник наукових праць

Zbiór prac naukowych

Том 2

Київ – Переяслав-Хмельницький
Видавництво ТОВ «Юрка Любченка»
2019

Наталія Сиско КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ У НАДАННІ УЧНЯМ ПЕРШОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ	Natalia Sysko KOMPETENCJA WYKŁADOWCÓW SZKÓŁ KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO (TECHNICZNO-ZAWODOWEGO) W ŚWIADCZENI UCZNIOM PIERWSZEJ POMOCY PSYCHOLOGICZNEJ	486
Маріанна Марусинець СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ АВСТРІЇ В УМОВАХ МИРНОГО СПІВІСНУВАННЯ	Marianna Marusynec' STRATEGICZNY ROZWÓJ AUSTRIACKIEJ EDUKACJI DOROSŁYCH W WARUNKACH WSPÓLISTNIENI POKOJOWEGO	495

Розділ 11 / Rozdział 11

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СУЧАСНОГО ВИРОБНИЧОГО
ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА МИРУ
ZAWODOWE KSZTAŁCENIE WSPÓŁCZESNEGO PERSONELU PRODUKCYJNEGO
NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA POKOJU

Нелля Ничкало ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ У КОНТЕКСТІ ОСВІТИ ДЛЯ МИРУ	Nella Nyczkało TEORIA KAPITAŁU LUDSKIEGO W KONTEKŚCIE EDUKACJI DLA POKOJU	503
Valentyna Radkevych, Oleksandr Radkevych FROM SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS TO QUALITY ASSURANCE IN VOCATIONAL EDUCATION	Валентина Радкевич, Олександр Радкевич ВІД ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	517
Наталія Авшенюк ОСВІТА ДЛЯ МИРУ У КОНТЕКСТІ ЗНАННЕВОЇ ДИПЛОМАТІЇ ООН: КОНЦЕПЦІЇ, ТЕОРЕТИЧНІ ІДЕЇ, ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ	Natalia Awszeniuk EDUKACJA DLA POKOJU W KONTEKŚCIE DYPLOMACJI WIEDZY ONZ: KONCEPCJE, POMYSŁY TEORETYCZNE, DOŚWIADCZENIE WPROWADZENIA	532
Михайло Козяр МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНО- ЕКСТРЕМАЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	Mychajło Koziar MOŻLIWOŚCI ZASTOSOWANIA NAUCZANIA MIESZANEGO W KSZTAŁCENIU ZAWODOWO- EKSTREMALNYM FACHOWCÓW DS SYTUACJI NADZWYCZAJNYCH	545
Олександр Діденко, Тетяна Плачинда ПІДГОТОВКА ПІЛОТІВ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ МІЖНАРОДНИХ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	Oleksandr Didenko, Tetiana Płaczynda PRZYGOTOWANIE PILOTÓW DO REALIZACJI ZADAŃ MIĘDZYKRAJOWYCH OPERACJI POKOJOWYCH JAKO PROBLEM ORGANIZACYJNO-PEDAGOGICZNY	553
Олександра Бородієнко, Валентина Смаль, Михайло Биковський ПРОГРАМА ООН ІЗ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗБУДОВИ МИРУ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ДОНЕЦЬКОЇ І ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ	Oleksandra Borodijenko, Walentyna Smal, Mychajło Bykows'kyj PROGRAMA ONZ Z REKONSTRUKCJĄ I ROZWOJEM POKOJU W INSTYTUCJACH EDUKACJI ZAWODOWEJ REGIONU DONSKIEGO I ŁUGANSKA	561

МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНО-ЕКСТРЕМАЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Анотація. Висвітлено загальні положення та концептуальні засади змішаного навчання у професійно-екстремальній підготовці фахівців з надзвичайних ситуацій. Визначено, що у процесі його впровадження необхідно враховувати особливості розуміння професійно-екстремальної підготовки цих фахівців. Обґрунтовано концептуальні засади змішаного навчання: оптимальне поєднання традиційних та інноваційних засобів і технологій навчання; розроблення відповідного навчально-методичного забезпечення; оптимізація співвідношення і поєднання різних видів освіти, зокрема заочної та дистанційної; створення сприятливого середовища для реалізації та розвитку потенціалу студентів тощо.

Ключові слова: змішане навчання, професійно-екстремальна підготовка, фахівці з надзвичайних ситуацій, види навчання, очне навчання, дистанційне навчання, ІКТ технології.

Вступ. Сучасний підхід до організації системи освіти пов'язаний з особливостями розвитку інформаційного суспільства, в якому інформація та знання набувають пріоритетного значення. В такому суспільстві важливе значення має «новий тип економічного розвитку, що передбачає навчання протягом всього життя, отримування та оновлення знань, що мають значення для професії, особистості та суспільства та постійне вдосконалення професійних компетенцій, вмінь та навичок згідно з актуальним запитом суспільства»¹. Ця вимога реалізується за допомогою засобів інформатизації освіти, зокрема використання засобів комп'ютерного апаратного та програмного забезпечення, а також їх змістовного наповнення. Реформування вищої освіти України зумовило необхідність використання нових технологій навчання у закладах вищої освіти, у тому числі технології змішаного навчання (Blended Learning), яку активно використовують більшість західноєвропейських університетів. Основна мета реалізації «blended learning» полягає в об'єднанні переваг традиційного та дистанційного навчання. Актуальним є використання змішаних технологій навчання і у сучасному українському освітньому просторі². Змішане

¹ Баркасі В.В. Використання змішаної форми навчання при викладанні іноземних мов у ВНЗ [Текст] / В. В. Баркасі, С. Б. Баркасі // «Young Scientist». – 2015. – № 2. – С.203.

² Габенко І. М. Змішане навчання як необхідна умова удосконалення парадигми системи вищої освіти // Актуальні наукові дослідження в сфері розвитку наукового потенціалу Восточної Європи: матер. Межд. конф. студентов и молодых ученых. – Харків, 2015. – С. 21. – URL: <http://repo.sau.sumy.ua//handle/123456789/255>

навчання орієнтоване на особистісні запити студентів; надає їм нові можливості для засвоєння навчального матеріалу у зручний для них час, будь-якому місці, потрібному темпі; активізує навчально-пізнавальну діяльність студентів; сприяє процесу взаємодії між викладачем та студентами. Організація освітнього процесу на основі змішаного навчання «blended learning» забезпечує його ефективність.

В Україні, як і в усьому світі, в останні роки спостерігається зростання кількості катастроф природного та екологічного характеру, масштабів збитків від них. Це зумовлено передусім глобалізацією, що має місце на сучасному етапі розвитку цивілізації, прогресуючою урбанізацією територій, збільшенням щільності населення і як, наслідок, антропогенним впливом, глобальними змінами клімату на планеті. Аварія на Чорнобильській АЕС змусила переосмислити технології експлуатації атомних електростанцій і можливості створення надійної системи не лише ліквідації можливих аварій і катастроф, а й діяльності в умовах їхнього перебігу. Часто причинами загибелі та опромінювання «ліквідаторів» ставала їхня непідготовленість до екстремальної діяльності.

На нашу думку, доцільним є активне використання ідей змішаного навчання у професійній підготовці окремих фахівців і груп з надзвичайних ситуацій до діяльності в екстремальних умовах. Такий підхід має враховувати сучасні світові тенденції, принципи розвитку всієї системи освіти і професійної підготовки у світі та нашій державі, її теоретико-методологічні й методичні аспекти, зміст і складність завдань, фізичне й психічне навантаження, а також специфічне призначення підрозділів з надзвичайних ситуацій.

Проблемі змішаного навчання присвячена низка наукових праць, зокрема І. Воротникової, Л. Данькевич, В. Кухаренка, Є. Пьяних, Н. Рашевської, В. Фандей, Т. Шроль та ін. Значний внесок у дослідження цієї проблеми внесли Є. Бутенкова, О. Львова, М. Мохова, А. Назаренко, М. Татарінова, С. Титова, В. Barrett, J. Bersin, С. Bonk, С. Dziuban, R. Garrett, R. Garrison, Н. Kanuka, S. Kmнар, М. Tammelin, P. Valiathan та ін.).

Метою статті є обґрунтування концептуальних засад змішаного навчання у професійно-екстремальній підготовці фахівців з надзвичайних ситуацій.

Виклад основного матеріалу. Науковці розглядають професійно-екстремальну підготовку фахівців з надзвичайних ситуацій як цілеспрямований процес оволодіння загальними і спеціальними знаннями, навичками та вміннями дій у надзвичайних ситуаціях, а також розумовий, фізичний і професійний розвиток, формування необхідних особистісних і групових морально-психічних, психологічних та ділових якостей, стійкості, надійності й придатності, що забезпечує виконання визначених накреслених завдань, особисту безпеку та можливості виживання в екстремальних умовах.

Здійснення класифікації організаційних форм професійної підготовки до діяльності в екстремальних умовах – їхня дидактична мета. На основі цього специфічного дидактичного процесу виокремлюють чотири групи організаційних форм: навчальні заняття; практична підготовка; самостійна робота; контрольні заходи. До першої групи належать лекції, семінари, лабораторні заняття, практичні заняття, індивідуальні заняття, навчальні конференції, консультації, навчальні ігри; до організаційних форм практичної підготовки фахівців з надзвичайних ситуацій – індивідуальні та групові вправи, стажування, різні види практик, тактичні і тактико-спеціальні навчання; до групи організаційних форм самостійної роботи – праця з друкованими джерелами (підручниками, навчальними посібниками, інструкціями, настановами), самостійне вправляння, самостійне вивчення техніки, участь у роботі різних гуртків, експериментально-дослідницька робота; до організаційних форм контрольних заходів – іспити (заліки), контрольні індивідуальні та групові вправи, перевірки професійно-екстремальної готовності, виконання завдань на спецтехніці, контрольна перевірка оволодіння екстремально-професійними знаннями, навичками і вміннями з різних предметів, проведення контрольних тактичних і тактико-спеціальних навчань з відпрацюванням різних питань взаємодії, виконання завдань на полігонах екстремальних ситуацій. Формами організації контрольних заходів є індивідуальна, групова і фронтальна перевірки. Кожна з організаційних форм навчання має певні особливості й тісно пов'язана з методами, технологіями, метою, змістом і засобами підготовки.

У цих умовах модель змішаного навчання має переваги і деякі недоліки. До основних переваг відносимо можливість збирання даних і формування знань та оцінок, одночасне навчання групи студентів, перерозподіл викладачем освітніх інформаційних ресурсів між студентами, розвиток у них навичок самостійного навчання та самоконтролю, підвищує інтерес до оволодіння знаннями та якості комунікації між студентами та викладачем. Окрім того, *blended learning* навчає організувати і планувати роботу самостійно, незалежно отримувати і аналізувати знання, шукати і відбирати інформацію, приймати рішення, формувати навички презентації проектів, займатися самоосвітою.

Основна мета реалізації *blended learning* полягає в «об'єднанні переваг традиційного очного та дистанційного навчання. Сучасний рівень розвитку суспільства та освіти вимагає від вищих навчальних закладів високоосвічених фахівців, людей творчих, здатних до вільного мислення.

Тому перед сучасною педагогікою стоїть завдання розробити методи для розвитку саме такої, здатної до конкуренції особистості»³.

Державна підтримка дистанційного навчання та активне впровадження ІКТ в освітній процес є підґрунтям для запровадження моделі змішаного навчання. Виникає прагнення поєднати переваги дистанційного та традиційного навчання, що впливають на вибір хмаро орієнтованих методів та форм організації навчання⁴: *традиційні засоби* (підручники, посібники, плакати, схеми, зображення, роздаткові матеріали, лабораторне обладнання, технічні засоби навчання тощо); *хмаро орієнтовані засоби* (електронний підручник у вигляді хмарного додатку); література (підручники, посібники, наукові статті тощо); електронних бібліотек освітніх та наукових закладів; інформаційно-пошукові та довідкові системи в мережі Інтернет; програмне забезпечення для онлайн роботи з документами (текстові, електронні таблиці, презентації, форми тощо); сховища даних; системи управління навчанням; програмне забезпечення для оцінки та контролю знань, що знаходиться в «хмарі» тощо.

На відміну від початку століття, коли дослідники чітко розділяли навчання за допомогою ІКТ (дистанційне, електронне) і традиційне (навчання за класно-урочною моделлю), нині такої диференціації немає. Все більше фахівців стверджують про доцільність «змішування» теорій, підходів та методів навчання. Застосування ІКТ у навчанні стало настільки органічним елементом, що навіть існує думка про виключення з обігу термінів «електронне навчання», «мобільне навчання» чи «дистанційне навчання», а сучасний освітній процес пропонується розуміти як «змішану модель» кращих навчальних практик і методів разом із застосуванням сучасних технічних засобів навчання⁵.

Змішане навчання має значні переваги, серед яких можна виокремити такі⁶:

– гнучкість моделі навчання, яка є поєднанням самостійного навчання за допомогою дистанційних технологій з навчанням в аудиторії (самостійне

---

³ Рафальська О.О. Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти [Текст] / О.О.Рафальська // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – Луцьк, 2013. – Вип.11. – С. 130

⁴ Коротун О. В. Дидактична система змішаного навчання у ВНЗ [Текст] / Коротун О. В // Інформаційно-комп'ютерні технології: Матеріали Міжнар. наук.-техн. Конф., 22-23 квітня 2016. – Житомир: ЖДТУ, 2016. – С. 240.

⁵ Бугайчук К. Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / Костянтин Леонідович Бугайчук // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – Т. 54. – №4. – С. 1–18. – Режим доступу: http://lib.sumdu.edu.ua/library/DocDescription?doc_id=645338

⁶ Баркасі В.В. Використання змішаної форми навчання при викладанні іноземних мов у ВНЗ [Текст] / В. В. Баркасі, С. Б. Баркасі // «Young Scientist». – 2015. – № 2. – С.205.

вивчення теоретичного матеріалу в індивідуальному темпі, що надає час для активного практичного формування та вдосконалення вмінь та навичок на очних заняттях);

– розвиток критичного мислення та здібностей до самостійної роботи (вміння працювати з інформацією, відбирати матеріал, необхідний для навчання та роботи);

– інтерактивність (вміння активно впливати на зміст, вид та тематичну спрямованість комп'ютерної програми або електронних ресурсів та можливість спілкуватися, висловлювати власну думку, дізнаватися думку партнера по спілкуванню, обговорювати різноманітні питання);

– інформаційна доступність та різноманіття застосування навчальних матеріалів (розміщення та отримання інформації на інтернет-серверах дозволяє здійснювати багаторазове використання інформаційних ресурсів як викладачем, так і студентом);

– збільшення обсягу матеріалу для засвоєння (гнучкість моделі навчання дозволяє вирішити одну з проблем традиційного навчання - неможливість засвоєння великого обсягу матеріалу за короткий термін; при змішаному навчання студент отримує можливість засвоювати його в індивідуальному темпі);

– урахування темпераменту і репрезентативної системи студента (змішане навчання дозволяє студентам успішно засвоювати навчальний матеріал, надає більші можливості для вияву себе у різних формах роботи при варіюванні темпів навчання).

У процесі впровадження змішаного навчання необхідно ураховувати особливості розуміння професійно-екстремальної підготовки фахівців з надзвичайних ситуацій як цілеспрямованого процесу оволодіння загальними і спеціальними знаннями, навичками та вміннями дій у надзвичайних ситуаціях, а також розумовий, фізичний і професійний розвиток, формування необхідних особистісних і групових морально-психічних, психологічних та ділових якостей, стійкості, надійності й придатності, що забезпечує виконання визначених завдань, особисту безпеку та можливість виживання в екстремальних умовах. В основі проблеми нашого дослідження покладено концептуальні положення: системно-функціональної, діяльнісної та особистісної теорій підготовки фахівців; теорії психологічної регуляції поведінки та діяльності в складних ситуаціях; теоретичне обґрунтування ланки «фахівець – екстремальна ситуація» в їх цілісності, єдності, взаємозалежності; теоретичні й методичні аспекти професійної підготовки, а також прогресивні ідеї досвіду підготовки фахівців до діяльності в екстремальних ситуаціях, що загалом дозволяє розглядати професійну підготовку особового складу підрозділів з надзвичайних ситуацій до дій в екстремальних умовах природних, екологічних, техногенних і технічних аварій та катастроф як неперервне системно-функціональне психолого-педагогічне явище.

Концепція змішаного навчання базується на ідеї, що у сучасних умовах трансформації системи освіти можна оптимально поєднати «сильні» сторони традиційного навчання з перевагами дистанційних технологій. Коли значна частина матеріалу оволодівається студентами самостійно під час дистанційного вивчення програми або курсу, очні заняття можуть бути більш насиченими та ефективно організованими.

Отже, можемо обґрунтувати концептуальні засади змішаного навчання у професійно-екстремальній підготовці фахівців з надзвичайних ситуацій: оптимальне поєднання традиційних та інноваційних засобів і технологій навчання є важливим чинником формування стійкої мотивації до навчально-пізнавальної діяльності; змішане навчання дозволяє враховувати його індивідуальний стиль: рівень, тип пізнавальних здібностей, швидкість засвоєння матеріалу, забезпечує залучення студентів до навчальної діяльності, підвищення успішності; упровадження змішаної форми навчання потребує розроблення відповідного навчально-методичного забезпечення; змішане навчання потребує спеціальної підготовки та перепідготовки викладача; ефективність змішаного навчання залежить від оптимального співвідношення і поєднання різних видів освіти, зокрема очного та дистанційного; різновиди змішаної форми навчання у системі вищої освіти мають значні резерви для впровадження та розвитку; в умовах змішаного навчання створюється сприятливе середовище для реалізації та розвитку потенціалу студентів.

Висновки. У процесі впровадження змішаного навчання необхідно враховувати особливості професійно-екстремальної підготовки фахівців з надзвичайних ситуацій. Концептуальні засади змішаного навчання у професійно-екстремальній підготовці фахівців з надзвичайних ситуацій охоплюють низку положень, зокрема: оптимальне поєднання традиційних та інноваційних засобів і технологій навчання; розроблення відповідного навчально-методичного забезпечення, оптимізація співвідношення і поєднання різних видів освіти, зокрема очного та дистанційного навчання; створення сприятливого середовища для реалізації та розвитку особистісного потенціалу майбутніх фахівців тощо.

Бібліографія

1. Баркасі В.В. Використання змішаної форми навчання при викладанні іноземних мов у ВНЗ [Текст] / В. В. Баркасі, С. Б. Баркасі // «Young Scientist». – 2015. – № 2. – С. 203–206.

2. Бугайчук К. Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / Костянтин Леонідович Бугайчук // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – Т. 54. – №4. – С.1–18. – Режим доступу: http://lib.sumdu.edu.ua/library/DocDescription?doc_id=645338

3. Габенко І. М. Змішане навчання як необхідна умова удосконалення парадигми системи вищої освіти [Електронний ресурс] / Ірина Габенко // Актуальні наукові дослідження в сфері розвитку наукового потенціалу Східної Європи: матеріали. Міжнародн. конф. студентів і молодих учених, 1 червня 2015 р., Харків. – Харків, 2015. – С.20–29. – Режим доступу: <http://repo.sau.sumy.ua//handle/123456789/255>

4. Козяр М. М. Формування персонального освітнього середовища педагога // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2016. – Вип. 47. – С. 10–14

5. Козяр М. М. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки особового складу підрозділів з надзвичайних ситуацій: дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: 13.00.04 / Козяр Михайло Миколайович. – К., 2005. – 532 с.

6. Коротун О. В. Дидактична система змішаного навчання у ВНЗ [Текст] / Коротун О. В // Інформаційно-комп'ютерні технології: Матеріали Міжнародн. наук.-техн. Конф., 22-23 квітня 2016. – Житомир: ЖДТУ, 2016. – С. 240–241.

7. Рафальська О.О. Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти [Текст] / О.О.Рафальська // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – Луцьк, 2013. – Вип. №11. – С. 128–133.

Mykhailo Koziar

POSSIBILITIES OF USING THE BLENDED LEARNING OF SPECIALISTS IN THE FIELD OF HUMAN SECURITY

Summary. *The general provisions and conceptual principles of blended learning of specialists in the field of human security are presented. It is determined that in the process of implementation the blended learning it is necessary to take into account the peculiarities of understanding the professional and extreme training of specialists in the field of human security. The conceptual principles of blended learning professional and extreme training of specialists in the field of human security are shown (the best combination of traditional and innovative means and technologies of training; the preparation of methodological support; optimization and combination of different types of education, such as full-time and part-time; making of a favorable environment for implementation and the development of students' learning potential, etc.).*

Key words: *blended learning, professional and extreme training, specialists in the field of human security, types of training, full-time studies, distance learning, ICT technologies*

Mychajło Koziar

MOŻLIWOŚCI ZASTOSOWANIA NAUCZANIA MIESZANEGO W KSZTAŁCENIU ZAWODOWO-EKSTREMALNYM FACHOWCÓW DS SYTUACJI NADZWYCZAJNYCH

Streszczenie. *W artykule przedstawiono ogólne założenia oraz konceptualne zasady nauczania mieszanego w kształceniu zawodowo-ekstremalnym fachowców ds*

sytuacji nadzwyczajnych. Ustalono, że w procesie wprowadzenia nauczania mieszanego konieczne jest uwzględnienie osobliwości rozumienia kształcenia zawodowo-ekstremalnym fachowców ds sytuacji nadzwyczajnych. Omówiono konceptualne zasady nauczania mieszanego w kształceniu zawodowo-ekstremalnym fachowców ds sytuacji nadzwyczajnych (optymalne połączenie środków tradycyjnych i innowacyjnych oraz technologii nauczania; wypracowanie właściwego edukacyjno-metodycznego zabezpieczenia, optymalizacja korelacji i połączenia różnych form kształcenia, szczególnie dziennych i na dystans; tworzenie przyjaznego środowiska dla realizacji i rozwoju edukacyjnego potencjału studentów itd.).

Słowa kluczowe: nauczanie zmieszane, kształcenie zawodowo-ekstremalne, fachowcy ds sytuacji nadzwyczajnych, formy kształcenia, studia dzienne, kształcenie na dystans, technologie informacyjno-komunikacyjne.